Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία: Αυστηρότερα πρότυπα εκπομπών CO2 για αυτοκίνητα και ημιφορτηγά. “Πράσινα καύσιμα” σε αεροπορία, ναυτιλία

2021/07/14 18:24 στην κατηγορία ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΑ

Μια δέσμη προτάσεων, μέσω των οποίων οι ενωσιακές πολιτικές για τις μεταφορές, το κλίμα, την ενέργεια, τη χρήση γης, και τη φορολογία θα προσαρμοστούν κατάλληλα ώστε να επιτευχθεί **μείωση των καθαρών εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κατά τουλάχιστον 55% έως το 2030**, ενέκρινε η Κομισιόν.

Η επίτευξη μιας τέτοιας μείωσης εκπομπών κατά την επόμενη δεκαετία είναι ζωτικής σημασίας προκειμένου, αφενός, η Ευρώπη να καταστεί η πρώτη κλιματικά ουδέτερη ήπειρος στον κόσμο έως το 2050 και, αφετέρου, να γίνει πραγματικότητα η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία (European Green Deal).

Με τις σημερινές προτάσεις, η Κομισιόν παρουσιάζει τα νομοθετικά εργαλεία για την επίτευξη των στόχων που συμφωνήθηκαν στον ευρωπαϊκό νόμο για το κλίμα και για τον ριζικό μετασχηματισμό της οικονομίας και της κοινωνίας μας για ένα δίκαιο, πράσινο και ευημερούν μέλλον.

Μια ολοκληρωμένη και διασυνδεδεμένη δέσμη προτάσεων

Οι προτάσεις συνδυάζουν: εφαρμογή της εμπορίας εκπομπών σε νέους τομείς και αυστηροποίηση του υφιστάμενου συστήματος εμπορίας εκπομπών της ΕΕ· αύξηση της χρήσης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας· υψηλότερη ενεργειακή απόδοση· ταχύτερη ανάπτυξη μέσων μεταφοράς χαμηλών εκπομπών, καθώς και των υποδομών και των καυσίμων για τη στήριξή τους· ευθυγράμμιση των φορολογικών πολιτικών με τους στόχους της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας· μέτρα για την πρόληψη της διαρροής άνθρακα· και εργαλεία για τη διατήρηση και την ανάπτυξη των φυσικών καταβοθρών άνθρακα.

- Το **σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπών** **(ΣΕΔΕ) της ΕΕ καθορίζει την τιμή των ανθρακούχων εκπομπών** και χαμηλώνει το ανώτατο όριο

εκπομπών από ορισμένους οικονομικούς τομείς κάθε χρόνο. Τα τελευταία 16 χρόνια έχει μειώσει με επιτυχία τις εκπομπές από την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και τις ενεργοβόρες βιομηχανίες κατά 42,8 %. Σήμερα η Επιτροπή προτείνει να μειωθεί ακόμη περισσότερο το συνολικό ανώτατο όριο εκπομπών και να αυξηθεί το ετήσιο ποσοστό μείωσής του. Η Επιτροπή προτείνει επίσης τη **σταδιακή κατάργηση των δωρεάν δικαιωμάτων εκπομπής για τις αεροπορικές μεταφορές** και **την ευθυγράμμιση με το παγκόσμιο σύστημα αντιστάθμισης και μείωσης των ανθρακούχων εκπομπών για τις διεθνείς αεροπορικές μεταφορές (CORSIA), καθώς και τη συμπερίληψη, για πρώτη φορά, των εκπομπών από τις θαλάσσιες μεταφορές στο ΣΕΔΕ της ΕΕ**. Προκειμένου να αντιμετωπιστεί η αδυναμία μείωσης των εκπομπών στις οδικές μεταφορές και τα κτίρια, δημιουργείται ένα χωριστό **νέο σύστημα εμπορίας εκπομπών για τη διανομή καυσίμων για τις οδικές μεταφορές** και τα κτίρια. Η Επιτροπή προτείνει επίσης να αυξηθεί το μέγεθος των ταμείων καινοτομίας και εκσυγχρονισμού.

- Προκειμένου να συμπληρώσουν τις σημαντικές δαπάνες του ενωσιακού προϋπολογισμού για το κλίμα, τα κράτη-μέλη θα πρέπει να δαπανήσουν το σύνολο των εσόδων τους από την εμπορία εκπομπών σε έργα που σχετίζονται με το κλίμα και την ενέργεια. Ένα **ειδικό μέρος των εσόδων από το νέο σύστημα για τις οδικές μεταφορές** και τα κτίρια θα πρέπει να καλύπτει τον πιθανό κοινωνικό αντίκτυπο στα ευάλωτα νοικοκυριά, τις πολύ μικρές επιχειρήσεις και **τους χρήστες των μεταφορών.**
- Ο **κανονισμός για τον επιμερισμό των προσπαθειών αναθέτει ενισχυμένους στόχους μείωσης των εκπομπών σε κάθε κράτος-μέλος** για τα κτίρια, τις οδικές και τις εσωτερικές θαλάσσιες μεταφορές, τη γεωργία, τα απόβλητα και τις μικρές βιομηχανίες. Οι στόχοι αυτοί αναγνωρίζουν τα διαφορετικά σημεία εκκίνησης και τις διαφορετικές ικανότητες κάθε κράτους-μέλους· βασίζονται δε στο κατά κεφαλήν ΑΕΠ των κρατών-μελών, με προσαρμογές ώστε να λαμβάνεται υπόψη η οικονομική αποδοτικότητα.
- Τα κράτη-μέλη μοιράζονται επίσης την ευθύνη για την απομάκρυνση του άνθρακα από την ατμόσφαιρα, και για τον λόγο αυτόν ο κανονισμός για τη χρήση γης, την αλλαγή χρήσης γης και τη δασοκομία θέτει έναν συνολικό ενωσιακό στόχο για τις απορροφήσεις άνθρακα από φυσικές καταβόθρες, ο οποίος ισοδυναμεί με 310 εκατομμύρια τόνους εκπομπών CO_2 έως το 2030. Για να επιτευχθεί αυτός ο στόχος, τα κράτη-μέλη θα πρέπει να θέσουν εθνικούς στόχους για τη φροντίδα και την επέκταση των καταβοθρών άνθρακα που διαθέτουν. Έως το 2035, η ΕΕ θα πρέπει να στοχεύει να επιτύχει κλιματική ουδετερότητα στους τομείς της χρήσης γης, της δασοκομίας και της γεωργίας, συμπεριλαμβανομένων και των γεωργικών μη ανθρακούχων εκπομπών, όπως αυτές που οφείλονται στη χρήση λιπασμάτων και στην κτηνοτροφία. Η ενωσιακή δασική στρατηγική αποσκοπεί στη βελτίωση της ποιότητας, της ποσότητας και

της ανθεκτικότητας των δασών της ΕΕ. Στηρίζει τους δασοκόμους και τη δασική βιοοικονομία, ενώ παράλληλα φροντίζει ώστε η χρήση βιομάζας και η συγκομιδή να παραμείνουν βιώσιμες, να προστατεύεται η βιοποικιλότητα και να καθοριστεί ένα σχέδιο για τη φύτευση τριών δισεκατομμυρίων δέντρων σε ολόκληρη την Ευρώπη έως το 2030.

- Η παραγωγή και η χρήση ενέργειας ευθύνονται για το 75% των εκπομπών της ΕΕ· ως εκ τούτου, η επιτάχυνση της μετάβασης σε ένα πιο οικολογικό ενεργειακό σύστημα είναι ζωτικής σημασίας. Η οδηγία για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας θα θέσει αυξημένο στόχο για την παραγωγή του 40% της ενέργειάς μας από ανανεώσιμες πηγές έως το 2030. Όλα τα κράτη-μέλη θα συμβάλουν στην επίτευξη αυτού του στόχου και προτείνονται ειδικοί στόχοι για τη χρήση ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στις μεταφορές, τη θέρμανση και ψύξη, τα κτίρια και τη βιομηχανία. Προκειμένου να επιτευχθούν τόσο οι κλιματικοί όσο και οι περιβαλλοντικοί στόχοι μας, τα κριτήρια αειφορίας για τη χρήση βιοενέργειας ενισχύονται και τα κράτη-μέλη πρέπει να σχεδιάσουν τυχόν καθεστώτα στήριξης για τη βιοενέργεια κατά τρόπο που να σέβεται την αρχή της αλυσιδωτής χρήσης της ξυλώδους βιομάζας.
- Για τη μείωση της συνολικής χρήσης ενέργειας, τη μείωση των εκπομπών και την αντιμετώπιση της ενεργειακής φτώχειας, η οδηγία για την ενεργειακή απόδοση θα θέσει έναν πιο φιλόδοξο δεσμευτικό ετήσιο στόχο για τη μείωση της χρήσης ενέργειας σε επίπεδο ΕΕ. Θα κατευθύνει τον τρόπο καθορισμού των εθνικών συνεισφορών και θα διπλασιάσει σχεδόν την υποχρέωση ετήσιας εξοικονόμησης ενέργειας για τα κράτη-μέλη. Ο δημόσιος τομέας θα υποχρεωθεί να ανακαινίζει το 3% των κτιρίων του κάθε χρόνο, ώστε να δοθεί ώθηση στο κύμα ανακαίνισης, στη δημιουργία θέσεων εργασίας και στη μείωση της χρήσης ενέργειας και του κόστους για τους φορολογούμενους.
- Η εμπορία εκπομπών θα πρέπει να συμπληρωθεί από συνδυασμό μέτρων για την αντιμετώπιση της αύξησης των εκπομπών στις οδικές μεταφορές. Η **αυστηροποίηση των προτύπων εκπομπών CO_2 για τα αυτοκίνητα και τα ημιφορτηγά** θα επιταχύνει τη μετάβαση στην κινητικότητα μηδενικών εκπομπών, **απαιτώντας μείωση των μέσων εκπομπών των καινούργιων αυτοκινήτων κατά 55% από το 2030 και κατά 100% από το 2035** σε σύγκριση με τα επίπεδα του 2021. Ως εκ τούτου, όλα τα καινούργια αυτοκίνητα που θα ταξινομηθούν από το 2035 θα έχουν μηδενικές εκπομπές. Προκειμένου να εξασφαλιστεί ότι οι οδηγοί είναι σε θέση να φορτίζουν ή να τροφοδοτούν τα οχήματά τους σε ένα αξιόπιστο δίκτυο σε ολόκληρη την Ευρώπη, ο αναθεωρημένος κανονισμός για τις υποδομές εναλλακτικών καυσίμων **θα απαιτεί από τα κράτη-μέλη να επεκτείνουν την ικανότητα φόρτισης ανάλογα με τις πωλήσεις αυτοκινήτων μηδενικών εκπομπών** και να εγκαθιστούν σημεία φόρτισης και ανεφοδιασμού καυσίμων ανά τακτά διαστήματα σε μεγάλους αυτοκινητόδρομους: κάθε 60 χλμ. για ηλεκτρική

φόρτιση και κάθε 150 χλμ. για ανεφοδιασμό με υδρογόνο.

- Τα καύσιμα της αεροπορίας και της ναυτιλίας προκαλούν σημαντική ρύπανση και απαιτούνται και γι’ αυτά ειδικές δράσεις, συμπληρωματικές στην εμπορία εκπομπών. Σύμφωνα με τον κανονισμό για τις υποδομές εναλλακτικών καυσίμων, τα αεροσκάφη και τα πλοία πρέπει να έχουν πρόσβαση σε **παροχή καθαρής ηλεκτρικής ενέργειας σε μεγάλους λιμένες και αερολιμένες**. Η **πρωτοβουλία ReFuelEU Aviation** θα υποχρεώσει τους προμηθευτές καυσίμων να αναμειγνύουν **αυξανόμενα επίπεδα βιώσιμων καυσίμων αεροπορίας** στα καύσιμα αεριωθουμένων με τα οποία τροφοδοτούνται τα αεροσκάφη στους αερολιμένες της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων των συνθετικών καυσίμων χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών, που είναι γνωστά ως ηλεκτρονικά καύσιμα. Ομοίως, η **πρωτοβουλία FuelEU Maritime** θα τονώσει την υιοθέτηση βιώσιμων καυσίμων ναυτιλίας και τεχνολογιών μηδενικών εκπομπών, με τον καθορισμό ανώτατου **ορίου για την περιεκτικότητα σε αέρια θερμοκηπίου της ενέργειας που χρησιμοποιείται από πλοία** που καταπλέουν σε ευρωπαϊκούς λιμένες.
- Το φορολογικό σύστημα για τα ενεργειακά προϊόντα πρέπει να διαφυλάσσει και να βελτιώνει την ενιαία αγορά και να στηρίζει την πράσινη μετάβαση με τον καθορισμό των κατάλληλων κινήτρων. Η αναθεώρηση της οδηγίας για τη φορολογία της ενέργειας προτείνει την ευθυγράμμιση της φορολογίας των ενεργειακών προϊόντων με τις ενωσιακές πολιτικές για την ενέργεια και το κλίμα, την προώθηση καθαρών τεχνολογιών και την κατάργηση παρωχημένων εξαιρέσεων και μειωμένων συντελεστών που ενθαρρύνουν επί του παρόντος τη χρήση ορυκτών καυσίμων. Οι νέοι κανόνες αποσκοπούν στη μείωση των επιβλαβών επιπτώσεων του φορολογικού ανταγωνισμού για την ενέργεια, συμβάλλοντας στην εξασφάλιση εσόδων για τα κράτη μέλη από τους πράσινους φόρους, οι οποίοι είναι λιγότερο επιζήμιοι για την ανάπτυξη από ό,τι οι φόροι επί της εργασίας.
- Τέλος, ένας νέος μηχανισμός συνοριακής προσαρμογής άνθρακα θα επιβάλει τιμή ανθρακούχων εκπομπών στις εισαγωγές στοχευμένης επιλογής προϊόντων, ώστε να διασφαλιστεί ότι η φιλόδοξη δράση για το κλίμα στην Ευρώπη δεν θα οδηγήσει σε «διαρροή άνθρακα». Με τον τρόπο αυτό θα διασφαλιστεί ότι οι ευρωπαϊκές μειώσεις των εκπομπών θα συμβάλουν στην παγκόσμια μείωση των εκπομπών, αντί να προωθήσουν την παραγωγή υψηλής έντασης άνθρακα εκτός Ευρώπης. Αποσκοπεί επίσης στην ενθάρρυνση τόσο της βιομηχανίας εκτός της ΕΕ όσο και των διεθνών εταίρων μας να λάβουν μέτρα προς την ίδια κατεύθυνση.

Όλες αυτές οι προτάσεις αλληλοσυνδέονται και αλληλοσυμπληρώνονται. Χρειαζόμαστε αυτή την ισορροπημένη δέσμη μέτρων, καθώς και τα έσοδα που αυτή δημιουργεί, για να εξασφαλίσουμε μια μετάβαση που θα καταστήσει την Ευρώπη δίκαιη, πράσινη και ανταγωνιστική, με ομοιόμορφο επιμερισμό της ευθύνης μεταξύ των διαφόρων τομέων και κρατών-μελών και την παροχή πρόσθετης στήριξης, κατά

περίπτωση.

Μια κοινωνικά δίκαιη μετάβαση

Ενώ μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα τα οφέλη των ενωσιακών πολιτικών για το κλίμα υπερτερούν σαφώς του κόστους αυτής της μετάβασης, οι πολιτικές για το κλίμα κινδυνεύουν να ασκήσουν βραχυπρόθεσμα πρόσθετη πίεση στα ευάλωτα νοικοκυριά, τις πολύ μικρές επιχειρήσεις και τους χρήστες των μεταφορών.

Γι’ αυτό και ο σχεδιασμός των πολιτικών στη σημερινή δέσμη μέτρων κατανέμει δίκαια το κόστος της αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής και της προσαρμογής σ’ αυτήν.

Επιπλέον, τα μέσα τιμολόγησης των ανθρακούχων εκπομπών αυξάνουν τα έσοδα που μπορούν να επανεπενδυθούν για την τόνωση της καινοτομίας, της οικονομικής ανάπτυξης και των επενδύσεων σε καθαρές τεχνολογίες.

Προτείνεται ένα **νέο Κοινωνικό Ταμείο για το Κλίμα**, που θα παρέχει ειδική χρηματοδότηση στα κράτη-μέλη για να βοηθήσει τους πολίτες να χρηματοδοτήσουν επενδύσεις σε ενεργειακή απόδοση, νέα συστήματα θέρμανσης και ψύξης και καθαρότερες μετακινήσεις.

Το Κοινωνικό Ταμείο για το Κλίμα θα χρηματοδοτείται από τον προϋπολογισμό της ΕΕ, χρησιμοποιώντας ποσό ισοδύναμο με το 25% των αναμενόμενων εσόδων από την εμπορία εκπομπών από τα κτίρια και τα καύσιμα οδικών μεταφορών.

Θα παράσχει χρηματοδότηση ύψους 72,2 δισ. ευρώ στα κράτη μέλη για την περίοδο 2025-2032, βάσει στοχευμένης τροποποίησης του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου.

Με πρόταση άντλησης πόρων από την αντίστοιχη χρηματοδότηση των κρατών μελών, το Ταμείο θα κινητοποιήσει 144,4 δισ. ευρώ για μια κοινωνικά δίκαιη μετάβαση.

Τα οφέλη της άμεσης δράσης για την προστασία των ανθρώπων και του πλανήτη είναι σαφή: καθαρότερος αέρας, πιο δροσερές και πράσινες πόλεις, υγιέστεροι πολίτες, χαμηλότερη χρήση ενέργειας και λογαριασμοί, ευρωπαϊκές θέσεις εργασίας, τεχνολογίες και βιομηχανικές ευκαιρίες, περισσότερος χώρος για τη φύση και υγιέστερος πλανήτης για τις μελλοντικές γενιές.

Η πρόκληση που βρίσκεται στο επίκεντρο της πράσινης μετάβασης της Ευρώπηςείναι να διασφαλιστεί ότι τα οφέλη και οι ευκαιρίες που προκύπτουν απ' αυτήν θαείναι διαθέσιμα σε όλους, όσο το δυνατόν ταχύτερα και δικαιότερα.

Χρησιμοποιώντας τα διάφορα εργαλεία πολιτικής που είναι διαθέσιμα σε επίπεδο ΕΕ, μπορούμε να διασφαλίσουμε ότι ο ρυθμός των αλλαγών είναι επαρκής, αλλά δεν προκαλεί υπερβολικούς κλυδωνισμούς.

Ιστορικό

Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία, την οποία παρουσίασε η Επιτροπή στις 11 Δεκεμβρίου 2019, θέτει ως στόχο να καταστεί η Ευρώπη η πρώτη κλιματικά ουδέτερη ήπειρος έως το 2050.

Ο ευρωπαϊκός νόμος για το κλίμα, ο οποίος τίθεται σε ισχύ τον τρέχοντα μήνα, κατοχυρώνει σε δεσμευτική νομοθεσία τη δέσμευση της ΕΕ για κλιματική ουδετερότητα και τον ενδιάμεσο στόχο της μείωσης των καθαρών εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κατά τουλάχιστον 55% έως το 2030, σε σύγκριση με τα επίπεδα του 1990.

Η δέσμευση της ΕΕ να μειώσει τις καθαρές εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου κατά τουλάχιστον 55% έως το 2030 κοινοποιήθηκε στη Σύμβαση-Πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών για την κλιματική αλλαγή τον Δεκέμβριο του 2020 ως η συμβολή της ΕΕ στην επίτευξη των στόχων της συμφωνίας του Παρισιού.

Ως αποτέλεσμα της υφιστάμενης ενωσιακής νομοθεσίας για το κλίμα και την ενέργεια, οι εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου της ΕΕ έχουν ήδη μειωθεί κατά 24% σε σύγκριση με το 1990, ενώ η ενωσιακή οικονομία έχει αναπτυχθεί κατά περίπου 60% την ίδια περίοδο, αποσυνδέοντας την ανάπτυξη από τις εκπομπές.

Αυτό το δοκιμασμένο και επιτυχημένο νομοθετικό πλαίσιο αποτελεί τη βάση της παρούσας δέσμης νομοθετικών μέτρων.

Πριν από την υποβολή των προτάσεων αυτών, η Επιτροπή διενήργησε εκτενείς εκτιμήσεις επιπτώσεων για τη μέτρηση των ευκαιριών και του κόστους της πράσινης μετάβασης.

Τον Σεπτέμβριο του 2020 μια ολοκληρωμένη εκτίμηση επιπτώσεων στήριξε την πρόταση της Επιτροπής για αύξηση του στόχου της ΕΕ ως προς τη μείωση των καθαρών εκπομπών το 2030 σε τουλάχιστον 55%, σε σύγκριση με τα επίπεδα του 1990. Η εν λόγω εκτίμηση επιπτώσεων έδειξε ότι ο στόχος αυτός είναι εφικτός και επωφελής.

Οι σημερινές νομοθετικές προτάσεις υποστηρίζονται από λεπτομερείς εκτιμήσεις επιπτώσεων, οι οποίες λαμβάνουν υπόψη τη διασύνδεση με άλλα μέρη της δέσμης.

Ο μακροπρόθεσμος προϋπολογισμός της ΕΕ για την επόμενη επταετία θα παράσχει στήριξη στην πράσινη μετάβαση.

Το 30% των προγραμμάτων στο πλαίσιο του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου 2021-2027, ύψους 2 τρισ. ευρώ, και του NextGenerationEU προορίζονται για τη στήριξη της δράσης για το κλίμα· το 37% του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, ύψους 723,8 δισ. ευρώ (σε τρέχουσες τιμές), ο οποίος θα χρηματοδοτήσει τα εθνικά προγράμματα ανάκαμψης των κρατών μελών στο πλαίσιο του NextGenerationEU, διατίθεται για τη δράση για το κλίμα.